

**Türkiye ile Polonya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Kanun**

(Resmî Gazete ile ilân : 18 . II . 1949 - Sayı : 7135)

No.  
5334

Kabul tarihi  
14 . II . 1949

**BİRİNCİ MADDE** — Türkiye ile Polonya arasında 18 Temmuz 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle ekleri onanmıştır.

**İKİNCİ MADDE** — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

15 Şubat 1949

**TÜRKİYE İLE POLONYA ARAARASINDA TİCARET ANLAŞMASI**

Türkiye Hükümeti ile Polonya Hükümeti, ticari mübadelelerini geliştirmek isteğiyle ve 29 Ağustos 1931 tarihli Türkiye - Polonya Ticaret ve Seyrisefain Sözleşmesi hükümlerini göz önünde tutarak, aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

**Madde — 1.**

Türkiye Hükümeti ile Polonya Hükümeti, genel ithalât ve ihracat rejimleri çerçevesi içinde iki memleket arasındaki ticari mübadeleleri kolaylaştırmak üzere karşılıklı olarak ithal ve ihraç, müsaade ve lisansları itasında birbirlerine mümkün olduğu kadar müsait bir muamele uyguluyacaklardır.

**Madde — 2.**

Bu Anlaşma hükümleri gereğince yapılacak ticari mübadelelere ait ödemeler, bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye edilecektir.

**Madde — 3.**

Bu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından evvel iki memleketin yetkili makamlarınca onanmış bulunan işlemler, bunların onanması anında her iki memlekette yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine göre tasfiye olunacaktır.

**Madde — 4.**

Bu Anlaşmanın yürürlükte bulunduğu sırada onanmış ve başlamış ve Anlaşmanın sona erdiği tarihte henüz bitirilmemiş bulunan işlemler, işbu Anlaşma hükümleri gereğince tasfiye olunacaktır.

**Madde — 5.**

Bu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından sonra her iki taraftan sevk edilen mallara, ihraç eden

tarafın yetkili makamlarınca verilmiş ve ilişik örneğe uygun bir menşe şahadetnamesi katılacaktır.

Bedeli 100 Türk lirasını veya 35 Amerikan Birleşik Devletleri dolarını veya başka bir para ile bu meblâğın eşitini aşmayan göndermeler için menşe şahadetnamesi aranılmaz.

Madde — 6.

İki memleket arasındaki ticari mübadeleleri kolaylaştırmak maksadiyle, Türk ve Polonyalı temsilcilerden mürekkep bir Karma Komisyon kurulacaktır.

Bu komisyon işbu Anlaşmanın uygulanmasını murakabe etmek ve Türkiye ile Polonya arasında ticari münasebeleri iyileştirme yolundaki her türlü tekliflerini iki Hükümete arz etmek yetkisini haiz olacaktır.

Madde — 7.

Bu Anlaşma 1 Ağustos 1948 tarihinde yürürlüğe girecek ve bir sene müddetle yürürlükte kalacaktır.

Süre sonu tarihinden iki ay önce haber verilerek feshedilmediği takdirde, senelik süreler için aynı şartlarla kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

Ankara'da 18 Temmuz 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına Polonya Hükümeti adına  
Fuad Carım Jan Druto Antoni Roman

*Menşe Şahadetnamesi*

Gönderen :

Gönderilen :

İsim . . . . .	İsim . . . . .
İkametgâh . . . . .	İkametgâh . . . . .
Sokak . . . . .	Sokak . . . . .
Malın cinsi . . . . .	
Ambalâj tarzı . . . . .	Ağırlık gayrisâfi . . . . .
Koli adedi . . . . .	Kilo . . . . .
Marka numarası . . . . .	Kıymet . . . . .
Malın gönderileceği yol . . . . .	

. . . . . Türkiye ile polonya arasındaki 18 Temmuz 1948 tarihli Ticaret Anlaş-  
Türk  
ması hükümlerine uyarak, vasıfları yukarda yazılı emtianın ————— menşeli olduğunu tasdik eder.  
Polonya

Tarih

## PROTOKOL

Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasının 1 nci maddesi-ni uygulamak üzere, iki âküd taraf aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

1. — Yukarda anılan Ticaret Anlaşmasının yürürlükte bulunduğu birinci yıl zarfında Türkiye ile Polonya arasındaki ticari mübadeleler, sırasıyla A ve B listeleri diye anılan Türk ve Polon-ya mal listeleri gereğince yapılacaktır.

2. — Şurası mukarrerdir ki, böylece tanzim edilen listeler bunların dışında kalan malların mübadelesine hiçbir suretle hâlel vermiyecektir.

Bu Protokol bugünkü tarihte Türkiye ile Polonya arasında imzalanan Ticaret Anlaşmasının ayrılmaz bir cüz'ünü teşkil eder.

Ankara'da 18 Temmuz 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti adına  
*Fuad Carım*

Polonya Hükümeti adına  
*Jan Druto*  
*Antoni Roman*

## A - Listesi

*Türkiye'den Polonya'ya ihraç edilecek mallar*

Afyon	Fındık yağı
Süngerler	Defne yağı
Küçük baş hayvan derileri ve yarı işlenmiş deriler	Kolza yağı
Av hayvanları derileri	Sığıla yağı
Balmumu	Keten tohumu
Erimemiş domuz yağı	Kendir tohumu
Yer fıstığı	Mavi haşhaş tohumu
Tütün	Rapitsa (Kolza tohumu)
Kuru meyvalar (Badem, Anteb fıstığı, ceviz, fındık, üzüm, incir ve saire)	Hint yağı tohumu
Amyant	Küspe
Antimuan	Palamut
Bakır	Palamut hulâsası
Civa	Çam kabuğu
Manezit	Çam kabuğu hulâsası
Zımpara	Meyan kökü
Tiftik	Meyan kökü hulâsası
Kendir elyafı	Cehri
Keten elyafı	Kitre
Pamuk	Kök boya
Yapak	Mazı
Bezir yağı	Sumak
	Tıbbi nebatat
	Meyan balı

## B - Listesi

*Polonya'dan Türkiye'ye ihraç edilecek mallar*

Şeker	Ziraat makineleri (Saban, tırmık, ekim ma-
Pençere camı	kinesi, saban demiri)
Dökme cam	Galvanizli kovalar ve emaye mutfak leva-
Porselen ve fanyas sofrta takımı	zımatı
Sihhi fayans mamulâtı	Yer elektrik ve telefon kabloları
Fırınlanmış kil plâkalar	Ziraat aletleri (Bel, kürek, kazma, orak ve
Banyo için vernikli tuğlalar	tırpın)
Gazete kâğıdı	Transformatörler ve elektrik makineleri
Ambalâj kâğıdı	Kanatlı küçük tulumbalar
Sigara kâğıdı	Elektroteknik malzeme
Yazı makineleri	Bergman boruları
Keys tipi 0,25-0,35-0,75 litrelik şişe	Su sayacı
Çeşitli yağdanlıklar	Demiryolları müteharrik malzemesi
Stauffer sistemi kalın yağlama cihazı	Çinko halitası; çinko levhalar
Garaaj lovyeleri	Dökme sihhi tesisat malzemesi
Kurşun borular	Szwabe markalı yarı otomatik dokuma tez-
Sandal motörleri	gâhları
Taksimi arazi aletleri	Dökme kanalizasyon boruları
Çeşitli tenvir elemanları	Kalıp çeliği
Madenî dikiş eşyası (Fermuar, çitçit düğme,	Kalıp dökmesi
demir düğmeler)	Bisiklet ve yedek parçaları
Petrol lâmbası makineleri	Madenî kepenk ve panjurlar
Amonyaklı krom şapı	Yün ipliği
Arsenik	Suni ipek ipliği
Antiklor	Keten ipliği
Tutya çiçeği (Humzu tutya)	Keten mensucat
Bikromat dösud	Yün keçe
Kömür elektrotları	Pamuk mensucat
Asid nitrik	Yün mensucat
Karbonat damonyak	Tomofan (Selofan)
Sülfat dalüminyum	Ray
Anti korozif (Aşındırmaya karşı) müstah-	Ekmek furunu
salât	Çimento
Eczayi tıbbiye	Dekstrin
	Kapı ve pencere kilit ve menteşeleri.

## TÜRKİYE İLE POLONYA ARASINDA ÖDEME ANLAŞMASI

Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşması gereğince yapılacak ticari mübadelelerden mütevellit ödemelerle işbu Anlaşmada derpiş edilen ödemeleri düzenlemek maksadiyle, Türk ve Polonya Hükümetleri aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

## Madde — 1.

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Türkiye'ye ithal edilmiş veya edilecek Polonya mallarının bedellerine ait ödemeler ile, Kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Türk Kanunlarınca müsaade edilen Türkiye'den Polonya'ya yapılacak diğer her türlü ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Narodowy Bank Polski adına açılan faizsiz ve bir gûna tekâlîfe tâbi olmıyan bir dolâr hesabına para yatırımları suretiyle yapılacaktır.

## Madde — 2.

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Polonya'ya ithal edilmiş veya edilecek Türk mallarının bedellerine ait ödemelerle Kambiyo Kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Polonya Kanunlarınca müsaade edilen Polonya'dan Türkiye'ye yapılacak diğer her türlü ödemeler, Narodowy Bank Polski nezdinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına açılacak faizsiz ve bir gûna tekâlîfe tâbi olmıyan bir dolâr hesabına para yatırımları suretiyle yapılacaktır.

## Madde — 3.

Yukardaki maddeler hükümleri gereğince hak sahiplerine ödemeler yapılmasını sağlamak için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Narodowy Bank Polski ödeme emirlerini, lüzumlu biçimle malûmatı muhtevi olarak, günü gününe ve karşılıklı olarak birbirlerine bildireceklerdir.

## Madde — 4.

Para yatırımları ve ödemeler her memleketin kendi millî parası ile yapılacaktır.

## Madde — 5.

Her iki Banka tarafından hak sahiplerine yapılacak ödemeler, işbu Anlaşmanın bir ve ikinci maddelerinde derpiş edilen para yatırımlarının tarih sırasına göre yapılacaktır.

## Madde — 6.

Yukardaki birinci maddede derpiş edilen hesabın alacak bakıyesi Narodowy Bank Polskinin Türkiye'deki ödemelerini karşılamaya yetmediği takdirde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Narodowy Bank Polski'nin ödeme emirleri üzerine, anılan hesabın zimmetiyle 500 000 A. B. D. dolârına kadar olan ödemeleri ifaya devam edecektir.

Narodowy Bank Polskinin ödeme emirleri birinci fıkrada derpiş edilen borç bakıyesini tevâz ettiği takdirde bu müessese Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesabını 500 000 A. B. D. dolârına veya İngiliz Lirasıyla bu meblâğın eşitine kadar, peşin satış ve üç ay vâdeli alış röpör muameleleriyle besliyebilecektir.

## Madde — 7.

Yukardaki ikinci maddede derpiş edilen hesabın alacak bakıyesi Türkiye Cumhuriyet Merkez

Bankasının Polonya'daki ödemelerini karşılamaya yetmediği takdirde Narodowy Bank Polski, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ödeme emirleri üzerine anılan hesabın zimetiyle 500 000 A. B. D. dolârına kadar olan ödemeleri ifaya devam edecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ödeme emirleri birinci fıkrada derpiş edilen borç bakiyesini tecavüz ettiği takdirde bu müessese, Narodowy Bank Polski nezdinedki hesabını 500 000 A. B. D. dolârına veya İngiliz lirasıyla bu meblâğın eşitine kadar, peşin satış ve üç ay vâdeli alışlı röpör muameleleri ile besleyebilecektir.

Madde — 8.

Bu Anlaşmanın iyi işlemesi için uygulanacak teknik esasları tesbit etmek üzere, yukarda mezkûr iki Merkez Bankası aralarında anlaşacaklardır.

Madde — 9.

Türkiye Hükümeti ile Polonya Hükümeti, işbu Anlaşmanın iyi işlemesini sağlayacak gerekli tedbirleri, kendi mevzuatlarına uygun olarak ittihaz edeceklerdir.

Madde — 10.

Bu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında başlamış ve Anlaşmanın sona erdiği tarihte henüz bitirilmemiş bulunan ticari işlemlere ait ödemeler, işbu Anlaşma hükümleri gereğince yapılmaya devam edilecektir.

Madde — 11.

Bu Anlaşmanın sona erdiği tarihte, bir ve ikinci maddelerde derpiş edilen hesaplar iki âkîd taarftan biri lehine bir bakiye gösterirse bu bakiye borçlu tarafça Anlaşmanın sona ermesinden itibaren altı ay zarfında mal ihracı suretiyle tasfiye edilecektir.

Madde — 12.

Mezkûr altı aylık müddetin sonunda kalacak bakiye serbest dövizle tasfiye edilecektir.

Bu Anlaşma bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasıyla aynı günde yürürlüğe girecek ve aynı müddetle yürürlükte kalacaktır.

Ankara'da, 18 Temmuz 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına  
*Fuad Carım*

Polonya Hükümeti adına  
*Jan Druto*  
*Antoni Roman*

Ankara, 18 Temmuz 1948

Bay Büyük Elçi,

Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen, mezkûr Anlaşmanın 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş edilen ödemelerin başlıcalarının aşağıda zikredilen işlemlerden mütevellit bulunduğunu size bildirmekle şeref kazanırım .

- a) Türkiye'den Polonya'ya ve Polonya'dan Türkiye'ye mal tesliminden mütevellit ödemeler;
- b) Tamir, inşa ve tamamlama ameliyelerinden mütevellit ödemeler;
- c) Türkiye ile Polonya arasında kara, deniz, hava ve nehir nakliyatına mütaallik her türlü masraflardan mütevellit ödemeler;
- d) Mal mübadelesine müteferri masraflardan mütevellit ödemeler, liman, antrepo ve gümrük masraflarıyla deniz nakliye acentelerinin masrafları;
- e) a fıkrasında zikredilen mal mübadelelerinin sigorta masraflarından mütevellit ödemeler; prim, tazminat gibi;
- f) Ticari mübadeelerden mütevellit faiz, komisyon, provizyon, tellâliye temsil masrafları;
- g) Hizmet âkitlerinden mütevellit ödemeler (Maaşlar, ücretler);
- h) Fikrî, sınai ve ticari mülkiyet haklarından mütevellit ödemeler, (Teklif hakkı, lisans, berat, patent);
- i) Seyahat, etüd, tahsil, yardım, irat masraflarından mütevellit ödemeler,
- j) İki Hükümet yetkili makamlarınca kabul edilen diğer her türlü muamele ve vecibelerden mütevellit ödemeler;

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Büyük Elçi.

Ekselâns Bay Fuad Carım  
Büyük Elçi  
Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi  
Ankara

Polonya Ticaret Heyeti Başkanı  
Antoni Roman

Ankara, 18 Temmuz 1948

Bay Başkan;

Meali aşağıda naklolunan bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım :  
«Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen, mezkûr Anlaşmanın 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş edilen ödemelerin başlıcalarının aşağıda zikredilen işlemlerden mütevellit bulunduğunu size bildirmekle şeref kazanırım :

- a) Türkiye'den Polonya'ya ve Polonya'dan Türkiye'ye mal tesliminden mütevellit ödemeler;
- b) Tamir, inşa ve tamamlama ameliyelerinden mütevellit ödemeler;
- c) Türkiye ile Polonya arasında kara, deniz, hava ve nehir nakliyatına mütaallik her türlü masraflardan mütevellit ödemeler;
- d) Mal mübadelesine müteferri masraflardan mütevellit ödemeler :  
liman, antrepo ve gümrük masraflarıyla deniz nakliye acentelerinin masrafları;
- e) a fıkrasında zikredilen mal mübadelelerinin sigorta masraflarından mütevellit ödemeler :  
prim, tazminat gibi;
- f) Ticari mübadeelerden mütevellit faiz, komisyon, provizyon, tellâliye, temsil masrafları;
- g) Hizmet âkitlerinden mütevellit ödemeler (Maaşlar, ücretler);

h) Fikrî snai ve ticari mülkiyet haklarından mütevellit ödemeler (Telif hakkı, lisans, berat, patent);

i) Seyahat, etüd, tahsil, yardım, irat masraflarından mütevellit ödemeler,

j) İki Hükümet yetkili makamlarınca kabul edilen diğer her türlü muamele ve vecibelerden mütevellit ödemeler»

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Ekselâns

Bay Antoni Romæ

Polonya Ticaret Héyeti Başkanı

Ankara

Türk Ticaret Heyeti Başkanı

Fuad Carım

Ankara, 18 Temmuz 1948

Bay Büyük Elçi,

Aşağıdaki husus üzerinde Hükümetimin mutabık bulunduğunu size bildirmekle şeref kazanırım.

Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının birinci yürürlük senesinin sonunda, mezkûr Anlaşmanın 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş edilen hesapların mütekabillen mahsup edilmesinden sonra Taraflardan birilehine bir bakiye kalacak olursa, bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasının 6 nci maddesi gereğince teşekkül edecek olan Karma Komisyon mezkûr bakiyenin tasfiyesini sağlamak üzere bir hal çaresi teklifinde bulunmakla ödevlendirilecektir.

Bu Komisyon 1 Eylül 1949 tarihine kadar bir hal çaresi teklifinde bulunamazsa, bahis konusu bakiye en geç 31 Ocak 1950 tarihine kadar serbest dövizle tasfiye edilmiş bulunacaktır.

Yukardaki hususlar üzerinde Türk Hükümetinin mutabakatımı teyit eylemenizi rica ederim.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Büyük Elçi.

Ekselâns

Bay Fuad Carım

Büyük Elçi

Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi

Ankara

Polonya Ticaret Heyeti Başkanı

Antoni Roman

Ankara, 18 Temmuz 1948

Bay Başkan,

Meali aşağıda naklolunan bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım.

«Aşağıdaki husus üzerinde Hükümetimin mutabık bulunduğunu size bildirmekle şeref kazanırım »

«Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının yürürlük senesinin sonunda, mezkûr Anlaşmanın 1 ve 2 nci maddelerinde derpiş edilen hesapların mütekabillen mahsup edilmesinden sonra taraflardan biri lehine'lüt edip işbu Protokolün yürürlüğe grdiği tarih-zalanan Ticaret Anlaşmasının 6 nci maddesi gereğince teşekkül edecek olan Karma Komisyon mez-



kûr bakiyenin tasfiyesini sağlamak üzere bir hal çaresi teklifinde bulunmakla ödevlendirilecektir.»

«Bu Komisyon 1 Eylül 1949 tarihine kadar bir hal çaresi teklifinde bulunamazsa, bahis konusu bakiye en geç 31 Ocak 1950 tarihine kadar serbest dövizle tasfiye edilmiş bulunacaktır.»

Hükümetimin yukardaki hususlar üzerinde mutabık bulunduğunu arza müsaade ederim.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz Bay Başkan.

Ekselâns

Bay Antoni Roman

Polonya Ticaret Heyeti Başkanı

Ankara

*Fuad Carım*

Türk Ticaret Heyeti Başkanı

### TASFIYE PROTOKOLÜ

Eski Türk ve Polonya alacaklarını tasfiye etmek maksadiyle, Türkiye Hükümeti ile Polonya Hükümeti aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır:

#### Madde — 1.

12 Ekim 1940 tarihli Protokol hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Polski İnstytut Rozrachunkowy adına açılmış bulunan hususi hesabın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından 1 Ağustos 1948 tarihi ile tesbit edilecek bakiyesi, Türkiye ile Polonya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının 1 nci maddesi gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Narodowy Bank Polski adına açılan hesabın matlubuna para yatırımı yapılmak suretiyle tasfiye edilecektir.

#### Madde — 2.

Eski Türk - Polonya Kliring hesabından tevellü edip işbu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten sonra her iki banka tarafından müştereken tesbit edilecek diğer bütün Türk ve Polonya alacakları, yukarda anılan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tasfiye edilecektir.

Ankara'da 18 Temmuz 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına      Polonya Hükümeti adına  
*Fuad Carım*                      *Jan Druto Antoni Roman*

*Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası* : 15. II. 1949 ve 1/115  
*Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası* : 15. II. 1949 ve 4/168  
*Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları* : Cilt Sayfa  
: 13 3  
: 16 3,51,119,153,167,209:212